

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája, saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-árús üzlete, főtér, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen hetenként egyszer, minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségnél. — Pesten Haasenstein és Vogler hirdetési-irodájában (úri utca 13. sz.) — Schwarz testvérek nemzetközi irodájában fürdőutca 1-ső szám. és Bécsben Wolzeille 6—8.
Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 ft., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknek méltányos árelengedés. — Nyilttér Garmondsora 10 kr.

Megyénk többségi pártjához.

Ki-kij tudja, hogy én a megyék terén az országos pártokra való szakadásnak elvi ellenese vagyok. Okaimat ismételve elsoroltam, s azokkal egyedül épen nem állok, nem egyszer hallottunk kárhóztató szót tekintélyes férfiaktól, nem egyszer volt alkalmunk a központi lapokban, pártszíniükre való különbség nélkül, olvasni, mikép a megyékben, városokban az ily pártoskodást nem helyeslik.

Több nyomós érvet hoztam fel az országos pártosok ellen, de egyet felemlíteni elfelejttem s ez az: hogy míg a parlamenti életben a pártok többsége változik, a megyében ez nincs így, ott a többségi párt perennál, vezesse az a megye ügyeit jól vagy rosszul, a kisebbség pedig örökös majoritátására van kárhóztató, és a megye annak becsét mindvégig nélkülözni kénytelen.

S uraim, mit várhatunk egy örökös megcsökönösödött többségtől, mely a helyzet által magát mind jobbra ösztönözve nem érzi, melynek utóvégre a személyes érdekek összege válik alapjává? ... hiszen az ily többség nem párt, hanem abszolút hatalom, kaszta ...!

No, nem állítom, hogy a mi megyei többségünk már odáig jutott, vagy ez volna a célja, de a logikai következés a fentebbi állapotra utal.

De nem is erről akartam én ez uttal szólni, egészen másról, csak úgy estm bele témámba, melyben kifogyhatlan vagyok.

Jelen felszólalásomnak célja megyei többségünkhez más irányban egy komoly szót intézni.

A parlamenti kisebbség a többséget az-

zal vádolja, hogy nem eléggé liberalis, hogy nem eléggé haladó.

Nos, uraim, ide haza önök vannak többségben, szabadelvűségüknek, haladási vágyuknak semmi sem áll útjában.

Itt a megyei székhely kérdése, kétségtelen, hogy ha a széket Csabára tesszük át, azzal egy nagy lépést teszünk a haladás érdekében, kibontakozunk a mult nyugzó költelkeiből, hogy minden irányban aggatatlannal elegekedhessünk; fel tehát megyénk szabadelvű többségi pártja, karolja fel e fontos ügyet, melynek szerencsés keresztülvitelének megyénk, társadalmunk, kulturánk jövőjének alapkövét tehetjük le, tegye Békésvármegye évlapjain azon fényes tény által létezését emlékeztetessé, még pedig jól emlékeztetessé, áldásossá. Ellenkező esetben, mert ez idő szerint ő levén felelős mindenért, ami megyénkben történik és nem történik, ha a székhely ügye megbuknik, ezért őt fogja a jelen- és utókor felelőssé tenni és megyénk története mondani: *mikép volt egy párt, mozgalmas, mindenható, mely magát szabadelvűnek mondta, de a megye, a megyei haladás legvitalisabb ügyét megbuktatta s legalább megbukni hagyta.*

A mi engem illet, én noha élethálálra ellensége vagyok az országos pártoskodásnak, ha győz e fontos ügy, — a mint hiszem, hogy győzni fog, — meg fogok hajolni a megyebeli többség előtt, mondván: ha a jóakarát meg van, nincs oly rossz helyzet, melyben a közügyért jót tenni ne lehetne.

Hanem, mint becsületes ember, előre őszintén kimondom, hogy a mint a megye székének Csabára áthelyezését határozatlag kimondtuk, én újra megfuvom a harci trombitát, mert: Carthaginem delendam esse censeo, mert én folytonos haladást akarok, a mit

merev pártokra szakadva nem tehetünk a legjobb akarattal se.

Reök.

Valamennyi törvényhatóságnak.

A közmunka és közlekedési magyar királyi ministeriummal egyetértőleg elhatározott, hogy a magyarországi vasutak mindazon vonalain, melyeken a forgalom csekélysége miatt külön tehervonatok legalább hetenként egyszer nem rendszeresíthetők a kőolaj (petroleum) szállítása a következő feltételek szigorú megtartása mellett, vegyes vonatokkal is eszközölhetik.

1-ször. Kőolaj csak nyitott kocsikon szállítható és mindig ponyvával befedendő.

2-ször. A kőolajjal megrakott kocsi a személy kocsi elé soha be nem sorozandók.

3-ször. A személy kocsi és a kőolajjal megrakott kocsi között legalább három más nem könnyen gyulladható árukkal megrakott, vagy üres kocsi sorozandó.

4-szer. Több mint három kőolajjal megrakott kocsit egy vonattal szállítani nem szabad.

5-ször. A kőolajjal megrakott kocsi a menyire lehetőség a vonatok végére sorozandók be, azon kikötéssel azonban, hogy a kőolajjal megrakott és a zárjelző kocsi közé, még legalább két más árukkal megrakott vagy üres kocsi helyezendő.

6-ször. Kőolaj szállítására csak oly vegyes vonatok használhatók fel, melyek legnagyobb menetsebessége a legrövidebb menetidőket is beleértve, óránként négy mérföldet meg nem halad.

7-szer. Kőolajjal megrakott kocsi fékezése kalauz seumi szin alatt sem helyezhető.

8-szor. Ezen kedvezmény csak azon esetben élvezhető, ha az illető vonalon minden héten egyszer tehervonat nem közlekedik.

Erről a törvényhatóságot tudomásul azon megjegyzéssel értesítem, hogy ezen módosításon kívül a kő- vagy ásványolajok szállítása, tartása,

árulása és gyártása iránt 1870. évi május 20-án 2970. szám alatt kibocsátott szabályrendelet többi határozmányai ezentul is épségben fennmaradnak. Budapest, 1873. évi október hó 11-én.

Gr. Szapáry.

Jegyzéke. A b-gyulai kir. e. f. tszék előtt f. évi november 6-án s következő napjain felveendő polgári pereknek.

Előadó Huszka Mihály tszéki bíró.

2082. Tóth Juliannának Vásárhelyi Pál elleni 6300 frt női hozomány és jár. iránti pere.

2483. D. Nagy Gábornak, D. Nagy András és társai elleni egységesség érvénytelenítése első rendű alp. gondnokság alá helyezése iránti pere.

2915. Rózenfeld Adolf és társának Kleinman Adolf és Ungár Jónás ellen 2461 tőke tartozás és járuléka iránti pere.

5992. Ifju Verasztó János és társainak öreg Verasztó János ellen néhai Szokolai Erzsébet hagyatéki ingatlanaihoz való tulajdoni jogok megítélése iránti pere.

Előadó Nyikora Mihály tszéki bíró.

2175. Nagy Istvánnak Oláh Péter és társai ellen 520 frt 87 kr. és 151 frt 57 kr. iránti pere.

1652. Biluska Jakabnak Muntyán Gergely s társa ellen 371 frt s jár. iránti pere.

2021. Fekete Lajosnak Szabó Sára elleni végelválsági pere.

2971. Oestereicher Edének Licska Sámuel ellen 408 frt 24 kr. iránti pere.

3567. Ifju Sifis György és nejeének Merza Ferencz és neje ellen 18 □ öl belterület iránti pere.

Teleszky Ferencz előadó tszéki bíró.

4800. Szeiszlinger, Jánosné szül. Fehér Francziska H. Dorogi Sándor elleni ingatlan kibocsátása s jár. iránti pere.

8116. Balla András Keresztes Sándor és Gergely Mária ellen 400 frt s járul. iránti pere.

TÁRCSA.

Egy kirándulás Corfuból Gasturiba.

Augusztus hó 26-án vetett az osztrák hadi fregatte „Novara,” melyen mi növendékek valánk, a corfui kikötőben horgonyt, s mivel még késő nem volt, megengedtetett a növendékeknek szárazra menni ott egy kissé mulatni és magokat dohánnyal ellátni azon czinnel, hogy azt atyjoknak viszik haza, mi azonban csak névlegesen volt ugy.

Miután a várost, hol már egy év előtt néhány órán át voltunk, barátom Podmaniczkyval megtekintém, és magunkat fentemlített, az emberiségnek most már oly nélkülözhetlen növénynyel elláttuk, a kávéházba menekülénk, hol több magyar növendékekkel beszélgetve s hőségünket néhány fagyaltal csillapítva üldögtünk. Alig ülénk így beszélgetve egy negyedórát, midőn egy idegen magyar jó estét kívánva körünkbe lépett.

A kölcsönös bemutatás után; melyből azt vettem ki, hogy az idegen egy a sors által ide hányatott sopronyi fiatal ember, ki most itt egy intézetben a német nyelvet adja elő, — hazai és itteni ujdonságok kicserélésével töltök el az időt. Társaságában a magyar idegennek, kit Rohonczy Ferencznek hívnak, egy fiatal görög is volt, ki miután a német nyelvet Ausztriában utaztakor elsajátította itt (t. i. Corfuban) egy német bankházban mint első könyvvezető működött.

Társaimnak eltávoztása után az ismeretséget egy pohár finom Malagával megerősítettük s azon

igérettel, hogy másnap korán reggel egy kirándulást teszünk lóháton a közlelő hegyekbe; elváltunk.

Háromnegyed óra múlva már a fregatton valánk függő ágyainkban, melyeket a kedves olvasó valami felségeseknek fog tartani, mely azonban semmi egyéb mint egy e négy szögletén felakasztott vitorla vászon, — ébren álmodoztunk a napi eseményekről.

Alig hanzott el a reggeli 4 óra, midőn én már Gyula barátommal talpon valánk és felszerelve magunkat a kirándulásra, egy tábori kulacsossal, mely a tengerészek oly kedves italával „Grogg“-al volt töltve, ¼ óra múlva utra indulánk.

A hajótól egy kis csolnakkal a partra indulánk, hol már ismerőseink a lovakkal vártak ránk. Szíves kézszorítás után a nyeregbe vetettük magunkat és vidám társalgás közt vettük utunkat a város még csendes utcáin keresztül.

Nem hiába mondják: a magyarok barátságosak és vendégszeretők, mert mi még alig két órai együttlét után, a legjobb barátok voltunk.

Mintha csak minden a mi kívánságunk szerint lett volna; a nap majdnem egész reggelen át a felhők között bujdosit játszott s így nem igen éreztük égető sugarait.

Az ut, melyen haladtunk, a sziget keleti oldalán vonult végig, kilátással egy gyönyörű kis szigetekre, mely a nyílt tenger és egy kis öböl bejárása között fekdűt.

Tíz óra felé egy tiszta hegyoldalra érkezünk, hol a kis falucska Gasturi terjed el, szép, csinos és rendez házaival. Egy paraszt házba bementvén, szőlőt és friss vizet kértünk. Egy csinos szoba néhány sz. képpel és fegyverrel a falon

fogadott be bennünket. — A szegletben egy asztalnál fiatal menyecske ült imakönyvet tartva kezeiben. Beléptünk mintegy zavarodottan felállt és kívánságunk után tudakozódott, de az utánunk jövő gazda, ki ugylászik férje volt, megmagyarázta jelenlétünk okát, mire a nő a legnagyobb készséggel és egy kedves mosolyal terítette be az asztalt durva, de csinos és tiszta terítővel. Néhány percz múlva megjelent a gazda, ki ezalatt eltávozott, egy kis kosár harmatos szőlővel, mit miután megmosott, az asztalra tett és szíves meghívással kért, hogy foglaljunk helyet. — Sok mentegetőzés után ő is nejevel mellettünk helyet foglalt és mondhatom, nem vallottunk szegyet egyikünk sem, mert néhány percz múlva üres volt a kosár.

A reggeli után egy kis sétát tettünk a közlelő hegycsucsra, honnét gyönyörű kilátás nyílt a szembe eső albánai hegyekre. — Sétánk közben több görög katonával és egy hadnaggyal találkoztunk, kik három a várból megszökött foglyot üldöztek, de még eddig nem sikerült befogniok. — A katonák elváltak hanyagolva, mindegyik porfedett arcán, a fáradság nyomai voltak láthatók. — A tiszttel görög ismerősünk beszédbe ereszkedett, eredményét nekünk később elbeszélte; „Az egyik szökevény, egy választás alkalmával, a kávéházban egy ügyvédet, ki más párton volt, egy kétszúrással a földre terített. A másik kettő, testvérek, egy 5 tagból álló kereskedő családot öltek le irigység és bosszúból. A hóhér már megjött Athenből őket kivégezni, de a német példabeszéd, a nürnbergiek senkit sem akasztanak fel addig, míg meg nem fogták“ — itt is valósult. A vezető

tiszt, egy fiatal hadnagy, a legnagyobb elszánttsággal vezette az üldözést, mert mint mondá a do-log jó kimenetelétől függött főhadnagyi rangja. — A kis csapatot néhány tüzköves löfegyverrel ellátott paraszt is követte, kik vezetőül szolgáltak.

A tisztől búcsút véve ismét visszatértünk a házba, hol lovainkat hátrahagytuk, s hol már az asztalon gözölgött egy tál tejben főtt rizs. Kénytelenek voltunk helyet foglalni és hozzálátni, mi különben is nem sok erőltetésbe került, mert három óráig tartó séta, mint tudni fogják kedves olvasóim, étvágyat idéz elő s ahhoz még a szíves kínálás, melylyel a fiatal görög menyecske bennünket evéshez erőltetett.

Mondhatom, eddig azon hiszemben voltam, hogy csak a magyar kunyhókban lehet vendégszeretetet találni, de itt meggyőződtem, hogy a görög falusi nép sem áll hátrább e tekintetben a miénknél.

Rövid beszélgetés után búcsút vettünk saives gazdánktól, mert az ég borulni kezdett, és egy kis átázással fenyegetett, hazáig pedig toporzékolva még két óra távolság volt. Tehát sátorfáinkat felszedve utra indulánk. Az uton csakugyan megnyitak ez ég csatornái és pedig alig telt bele háromnegyed óra, mi már bőrig voltunk ásva, miért is kénytelenek valánk megeresztetni a kantárt és így ámbár épen, de nem szárazon értünk a kikötőbe, hol lovainkat átadva, csolnakra ugránk, miután már ismerőseinktől elbucsuztunk, és a fregatte felé eveztünk, hol kinézésünk felett a többi növendékek egy hangos hahotában törtek ki.

Szenázy-Czigler György, IV. éves ca k. teng. akadémiai növendék.

Utószó a megyeszékhely kérdéséhez.

A „Békés” 44. számában Szarvasi ur folytatja megkezdett harcaát Csaba mellett és nagy komolysággal a statistikából kisítíti azt, mit már minden iskolás gyerekek tudnia kell, hogy Csaba az első. Gyula pedig csak a negyedik város Békésmegyében, és annyira komolyan veszi és adja elő a dolgot, hogy egy idegen embertől meg is követhető, hogy szavainak hitelt adjon.

Mivel pedig én nem vagyok idegen, hát biz én e classificatiót nem fogadom el, nem legalább egészen. — Szarvasi pr ugyanis a statistikai adatnak csak első. Csaba- és Szarvasra előnyös részt idézi, azt pedig elfelejté — nem akarom mondani, hogy előszeretettel — hozzátegni, hogy csak népesség tekintetében első város Csaba.

Azt mondja, hogy tulajdonképen Szarvas áll a megyében legelsőhelyen. Hiszen az igaz, hogy Szarvasnak van nyolcz osztályu gymnasiuma, s oly kincset bír ez iskolában, melyre büszke lehetne, melylyel dicsekedhetnék is. ha e kincs magában Szarvas városában is kamatoznék, s ne lenne holt töké. Egy főgymnasium más helyen is oly tényező, mely a statistikus figyelmét adatai gyűjtésében ki nem kerülheti, nem kerülhet ki különösen megyénkben, hol az egyetlen ily iskola Szarvason van, de a statisticus működése itt megszünt, szárazon constatálván, hogy Szarvasnak főgymnasiuma van.

De mi, kik ismerjük Szarvas társadalmi életét, szemünk előtt folynak le oly események, melyeken a főiskola határa legkevésbé sem látszik meg, halátjuk, hogy a szarvasi nép a komoly, higgadt szavakat megérteni vagy képtelen, vagy nem akarja. hanem igenis a népboldogítók nagy hangu, de üres szavát hallgatja, s e mellett időt, pénzt, sőt becsületet rablóaktiókba keveredik. — Ott van a Poól Dániel elleni, s legutóbb e héten bünyfenítő eljárás tárgyát képezett követválasztási mozgalmak eredménye.

Ily események a művelt érzést meg támadják, hanem némi önérzettel mondhatom, hogy ily események megyénkben csupán Szarvason történtek.

S midőn még mindnyájunknak élénk emlékezetben vannak, e csupán a műveltségnek igen is alsó fokán álló emberek közt előfordulható események, mondom, midőn ön ekkor bocsátja világgá a nagy hangot, hogy Szarvas műveltség tekintetében az első város Békésvármegyében, akkor ön Békésvármegye művelt közönségét nyilvánosan csapja arczul, s midőn ön ezt teszi, valóban jól választá nevé.

Tisztelt Szarvas város komoly s higgadt lakóinak, sérteni senkit sem akartam, de nem türhetem az oly hangot, mely a téves idézések, s valóban elfogult előszeretettel, s városunk iránt mutatott betyke lenézés által akar egy különben halva született eszmének életet adni.

Szarvasnak tehát van főgymnasiuma, de nem látszik meg rajta.

Szarvasi urban is nagy a lemondó hazafiság érzete, mert Szarvasnak a statistikából bebizonyított (?) elsősege deczára is Csabának adja a megye székhelyét, elmondván, hogy Csabát illeti az meg.

Reök urnak adott válaszomban már elmondtam, hogy miért nem lehet Csaba Békésmegye székhelye, de kifejti ezt különösen a városi képviselő által ma egy hette elfogadott, s e héten közözendő memorandum, s most nincs más hátra, mint hogy Békésmegye közönsége olvassa el mindkét város által kibocsátott felhívást, olvassa el pedig komolyan és higgadtan, s hozzon ítéletet tiszta, önzetlen s lelkiismeretes meggyőződés szerzése után, s adjon e meggyőződésnek kifejezést az illetékes helyen.

Nagy, fontos életkérdés ez megyénk-re, megérdemli, hogy nagy gondot fordítson rá minden megyebizottsági tag, de minden polgár is.

A jövő hóban tartandó megyegyűlés eredménye majd meg fogja mutatni, hogy mi tehát e kérdésben a megye közönségének véleménye.

Én pedig nyugodtan teszem le a tollat, s megnyugtat a tudat, hogy jó ügyet védelmeztem, bár óhajtanó volna, hogy azok járjanak elől, kik mindig láthatók, ha kepezájuk szorul, de rendszeren távolléttükkel tüdőkölnék, ha szükség van reájok.

Kratochvill Gyula.

Bécs, október 30-án *)

Ha egy a bécsi világlkiállításról hazatért ismerősünkötől kérdézősködünk a látottak felől, közös boszankodással azon választ nyertük mindannyitól, hogy azt csak látni, de elbeszélni nem lehet. S ha a kíváncsiság minket is felvitt, a kérdézősködőnek épen ugy felelünk, mint amily választ mi kaptunk.

A bécsi világlkiállítás, általános elismerés szerint nagyobb szerű volt a londoni s párisinál, de ez utóbbi beosztását ezelszerűbbnek mondják.

Mily hatása van egy ily világlkiállításnak a termelés, ipar, kereskedés s művészet minden ágára, azt a statistika constatálna.

Én csak azon benyomásnak kívánok kifejezést adni, melyet a látvány a nagy világot még kevésbé ismerő idegenre gyakorol.

A legmerészebb képzetet nem alkot magának oly képet, minőt e kiállítás nyújt.

Az a fény, az a gazdagság, az a sok új, mely a legszelebb ismerettel bírót is meglepi, az a tömördek munka eredménye, mely ott összehalmozva egy helyen terül el a szemlélő előtt a laicusban bámulatot, a szakemberben bizonyára meglepetést idéz elő.

Innen van aztán, hogy a kérdézősködő azon választ nyeri, hogy azt elbeszélni nem, csak látni látni.

Az egyes nemzetek iparpalotái, ugy a műtárban látottak után gondolkodás nélkül is úgy a laicus, mint főleg a szakértő az előséget Franciaországnak itéli oda.

Valóban léirhatlan a hatás, mit a francia kiállítás minden szemlélőre gyakorol.

Az iparnak oly bámulatos fejlettsége, az izlés finomsága, a művészetnek a régiéket új, nemzeti irányban ugyan, de megközelítő magassága, oly kézzel foghatóan selhol sincs a szem elé állítva, mint épen a francia ipar s műtárlatban.

Franciaország nem csak az őt a csatamezőn megvert Németország, de az egész nagy világ felett oly elvitatlan, döntő diadalt nyert Bécsben a szorgalom, ipar, a szelid tudományok s művészet mezején, mely a világot ismételve meggyőzheté, hogy annyi nyomor s anyagi veszteség után is a megijult Franciaország s francia nemzet, ki e csapásokat, mely másokat tönkre teendett — utóhatás nélkül szenvedte át, s azokból ma már diadalmasan lép ki, tényekkel mutatván meg a világnak, hogy ismét ő az első ország s első nemzet.

Közvetlen nyomában Belgium, a kis, de szabad Belgium és a Schweiz áll. — Önkéntelenül jut a szemlélő ez osztályokban azon gondolatra, hogy csak a szabadság az, mely népeket emel s nagygyá tehet.

Az óriási géptárban Észak-Amerikáé, s Angolországé az oroszlan rész. — E gépek szerkezete, működése s az eredmény azt juttatja eszünkbe, hogy a gyarlónak, s végesnek nevezett emberi elmének mily végtelen tágas határai vannak.

E lapok keretén — kivált most már a kiállítás megszűnté után — kívül esik a részletek el sorolása, s midőn a magyar osztályról szólunk is, csupán rövid áttekintésben teszünk azt.

Lehetetlen, hogy e kiállítás magyar emberre kellemes hatása ne legyen, bár el kell ismernünk hogy igen nagy távolság választ el minket a nyugati államok — s Amerikától, de jól esik mégis látnunk, hogy épen iparunk az, mely némely fájában az első országokéival vetekszik.

A herendi porcellán gyár productumai például az egész világtárlat legelső porcellán művei mellé soroztattak, asztalos, szabó és csizmadia munkáink szintén oly fejlettséget mutatnak, mely a jury figyelmét is megragadja.

Az ásványországi termelések nagy részben szép fejlettséget, általában pedig nagy haladást mutatnak.

A műtárlatban pedig Munkácsi és Mészöly gyönyörű képei egy idegen figyelmét sem kerülhetik ki, mint nem kerülte a juryét, mely mindannyit elismerésével s művészi éremmel díszít fel.

*) Mult számunkba elkésve érkezett.

Szerk.

S amit legelőbb kellett volna emlitenem, iskolai s általában nevelési kiállításunk, a legnagyobb elismerésben részesült.

Mondom, jól esik látnunk haladásunkat, s hogy a világ művészete, tudománya s iparának nagy nyílt könyvében nem állunk az utolsó lapon, de épen a nyílt könyvből azt olvassuk ki, hogy még sokkal hátrább állunk a nagy világban, sem hogy itthon nagy hanggal mellünkét verve dicsekedhessünk, hogy mi vagyunk ám a nemzet, nekünk van nagy hivatásunk, s még nagyobb bátorságunk.

A bécsi világ kiállítás megmutatá, mire képes az ember, különösen Franciaországban pedig, hogy mire képes egy nemzet. Nekünk ez jó lecke volt, s önérzettel mondhatjuk, hogy sokan megjelentünk a leckére. Eredménye pedig ugy lesz, ha itthon, szerényen, lankadatlan szorgalommal buzgolkodunk, hogy a leckét utolsó betűjéig megtanuljuk. Hogy böven kamatozó töké lesz azon kiadott pár forint, melybe kinek kinek ez élvezet került.

Kiirt czik.

Békésvármegye bizottságának Gyulán 1873. év szeptember hó 29-én s több napokon folytatva tartott közgyűlése jegyzőkönyvéből.

Vége.

10. §. Népgyűlések tárgyát nemcsak az 1. és 2. §-ban érintett elméletek fejtegetése és terjesztése, de bevallott közös czélok elérhetősére szolgálható eszközök, vagy követendő eljárás fölötti tanácskozás, valamint bármely létező bajok, vagy nehézségek orvoslására, közhajtások és indítványok megvalósítására irányzott s ily czélokból egyesekhez testületekhez, vagy hatóságokhoz, ideértve az egyházi hatóságokat is nemkülönben az ország kormányához, és törvényhozáshoz intézendő kérelmezések is képezhetik.

11. §. Bármely legyen azonban a fentebbi 3-ik §. korlátai között tárgya és célja a népgyűlésnek, annak egyszersmind előmozdítására is a népgyűlés mindenkor csak törvényes eszközöket alkalmazhat s egyedül a köztörvények szerint illetékes helyen teheti meg a fenforgó tárgyban sikerre vezethetőnek vélt lépéseket.

12. §. E végből a népgyűlések, czélzatainak törvényszerű, tehát minden jogellenes lépéseket, és eszközöket kizáró, előmozdítására, bizottmányok t alakíthatnak, küldöttségeket nevezhetnek ezeknek a követendő eljárásra nézve utasításokat adhatnak, az eljárás miben léteről vagy eredményéről értesüléseket vehetnek, s a vett értesítésekhez, vagy időközli fejleményekhez képest, megbízottjaikat ujabban is utasíthatják, minélfogva, népgyűlések ugyanazon tárgyban ismételve, többször is tartathatnak.

13. §. Ha a népgyűléseknek ily uton előmozdított tervei, kérelmei, vagy indítványai illetékes helyen kivihetőeknek nem találtnak, elutasíthatnak, vagy el nem fogadtatnak, ily elutasító végzések ellen, az érdekelt népgyűlés, ha azokban elegendő felvilágosítást vagy megnyugtatót nem találna, s ha azok első folyamodásilag hozattak, és általában a köztörvények szerint, vagy fenálló rendszerhez képest felelőzetők ugyanazon összejövetelből melyben azokról értesült, felfolyamodással is élhet ugyan, de ha a jelenlevő érdekelt többsége az ügyet abban hagyni kívánja, vagy a neheztelt végzés felsőbb hatóságilag is jóváhagyatott, az ekkép végleges és jogérvényes határozathoz az érdekelt népgyűlés és annak egyik tagja feltétlenül alkalmazkodni köteles, sőt népgyűlésileg előmozdított tárgyakra nézve, törvényesen illetékes helyről következett ily jogerejű határozatok, szükség esetében vagy illetékes megkeresés folytán, a megyei törvényhatóság által is mennyire hatásköréhez tartozik, teljes szigorral és minden következményeikkel együtt érvényesítendők és végrehajthatandók lesznek.

14. §. Az ekkép elejtett népgyűlési tervezet vagy indítvány csak módosított alakban és újabb indoklással hozathatik ismét szönyegre.

15. §. A népgyűlések elnöküül, ha csak azoknak hejelentője elnök gyanánt mást nem nevez meg, vagy maga a népgyűlés mást nem választ mindig maga a bejelentő tekintetik.

16. §. A népgyűlési elnök, azon felül, hogy a gyűlést vezeti, s annak tárgyát és célját előadja, vagy előadatja, továbbá a szólni kívánóknak, habár ellenvéleményük lennének is azok, békés meghallgatásáról gondoskodik, a többség által elfogadott határozatokat pedig ha ilyenek czéloztatnak, világosan kijelenti; általában a gyű-

lés egész folyamata alatt az illendő béke és rend zavartalan fenntartására nézve, az illető köztiszviselővel egyetértőleg közreműködni, annak ez iránybani intézkedéseit támogatni, s ugyan ilyenmü netaláni utasításait fogadatosítani, sőt e végből a gyűlés érdekeltjei, illetőleg a legtöbb erkölcsi kezességet nyújtható polgárok közül a gyűlekezeten rendre ügyelő biztosokat felállítani és alkalmas módon beosztani köteleztetik; végre a gyűlést feladatának teljesültével berekeszti.

17. §. Ugyancsak a népgyűlési elnök különösen és mindenek felett tartozik ügyelni, hogy a népgyűlés sem az eredetileg kitűzött tárgy, vagy czél elferdítése, sem arra nézve netalán törvénytelen eszközök választása által, törvényellenes irányba ne vezetessék. — ily esetben a népgyűlést feladatának bevégezése előtt is bármikor félbeszakítja, és eloszlattatnak jelenti ki, egyszersmind mindazokat, kik előadásaiikkal vagy biztatósaikkal bármely tekintetbeni törvényszegésre izgatnak, vagy az eloszlattott gyűlést, az eloszlattás elnöki kijelentése után is folytatnák, ebbeli kicsapongásaikkért a köztörvények értelmében felelősekké teszi.

18. §. Népgyűlésekre fegyveresen, vagyis bárnemü fegyverrel ellátva megjelenni senkinek nem szabad.

19. §. A gyűlekezési jog szabad gyakorlása és illetőleg népgyűlések tarthatása semmi e rendszabályban nem említett, más előzetes feltételek vagy kiviteli megszorítások által, tárgyra vonatkozó netaláni országos törvény alkotottságig Békésmegye területén, már csak a jogosult eszmék szabad fejlődése, a fogalmak tisztulása a közművelődés érdekében sem korlátozhatatik, a ki azonban e joggal bárkinek sérelmére barniké visszaél, ha bejelentés nélkül tart népgyűlést vagy azt a rendszabályok értelmében kimondott tilalom ellenére is egybehívja, ha azt félrevezetve, bárnemü törvénytelenesre izgatja, ha végre annak kebelebe rendzavarásokra és kicsapongásokra, a személyes bátorság megtámadására, vagy épen erőszakoskodásra vetemedik, az ily egyén, mint a ki szabad lenni nem tud, az illető rendes bíróságnak átadatván, a köztörvények szerint büntetendő.

20. §. E rendszabály a törvényhatóság egész területén a legnyilvánosabbán kihirdetendő, s a szabályszerű kihirdetéstől számítandó 30 nap alatt végrehajthatandó.

21. §. E rendszabály végrehajtásával a megye alispánja és járásbeli szolgabírái bizatnak meg.

Az állandó választmány módosítási javaslata el nem fogadtatván, s eme „Helyhatóságai rendszabály” egész terjedelmében elfogadtatván, a törvényhatóság egész területén, a legkiterjedtebb módon meghirdetendő, a végrehajtással pedig a megye alispánja, mindnyája járási szolgabírák és Gyulaváros polgármestere bizatik meg, mért is részökre eme rendszabály, jelen végzés kapcsán kiadni rendeltetik.

Kmf.

Kiadta:
Eördög Lajos
aljegyző.

Levelezés.

Békés-Szent-András, nov. 4. 1873.

A mult hét községünkben oly sajnos jelennetekkel folyt le, mely nem a legkedvezőbb színbe tünteti elő, részint községünk némely részének jellemét, részint rendőri közegeink állapontját. Szeretnék, szívem teljességéből szeretnék e lapok hasábjain kedvező benyomást előidéző czikket hozni községünk beléleteről, szeretnék irni szemeli s anyagi jólétünk kedvező előhaladásáról. Szeretném, ha közöllhetném, hogy községünkben nem csak a személy-, de a vagyon biztonság is jó lábón áll. Valóban nem lehet hogy a legmélyebb fájdalom ne hassa át keblemet, midőn a szép, nemes előhaladás eszméit nem hirdethetem, mit oly kész szívvel, s oly örömet tennek.

Nem szólási viszketség, de a fájdalom érzete szólal belőlem s lehet, találkozzandának, kik felszólalásomért kárhoztató itéletet mondanak fellettem, hogy községemről kedvezőtlenül nyilatkozom, (azonban ne hagyassék figyelmen kívül, hogy nem értek én itt mindenkit különbség nélkül), de sulyosodjék bár reám a kárhoztatás teljes mértéke, a valódi igazat kimondani nem mulasztom el, annyival inkább, mert felszólalásom által használni akarván, ha rendőri közegeinket én fel nem ébrésztetném is nyugalmi helyzetekből, de lehet, kik befolyással bírnak, azok felfogják a tétlenség puha vankosáról őket költeni s hivatalos eljárások

által lehet elejét venni a már elharapódzott visszaéléseknek.

A személy- és vagyonbiztoság oly fő kellék minden polgárra nézve, hogy ha ez nincs, akkor az élet semmi más, mint valódi gyötrelm.

Községünk lakosai valóban félelemmel hajtják le fejeiket az éjjeli nyugodalomra, s azon gondolat, hogy reggelre nem elkövetett tolvajlás, rablás, kamra, ház-kiasás által leszen nyugalmak megzavarva, oly érzést kelt fel kebleinkben, melyre alig találók szavakat.

Ne higgye a tisztelt olvasó, hogy tán Patkó, Babály, s más ily országosan ismert rablóvezérekhez hasonlók azok, kik így rettentenek bennünket. Nem! mert a tetteseket nem is ismerjük, több év óta gyakoroltatnak nálunk a ház, kamrafelverések s más tolvajlások, s most az elmúlt héten is több mint 6 féle tolvajlás követtetett el, s oly ügyesen üzik mesterségüket, hogy rendőri közegeink egyetlen egynek sem tudtak nyomába jönni. Vakmerőségekről elég legyen mutatványul egy a múlt héten történt rablást idejegyezni.

Egy jómódu izraelitának october 28. viradóra háza pallására felmenvén, a pallást kibontva, kötélen leereszkedtek a szobába, s több mint 200 forint értékű tárgyat a palláson vágott lyukon feladogatva eltávoztak. Szerencsére nem találtak rá ugyanazon szobában levő 15 darab száz bankjegyre.

Bizony bizony ilyféle és ennyi tolvajlás után nagyon óhajtható volna, ha községi elöljáróink a községben mielőbb felelős éjjeli őröket állítanának elő, ez talán segítene a bajon, főleg ha elöljáróink — mi nagyon kívánatos volna — egy kis erélyességet tüntetnének elő.

Bizony bizony attól félek, hogy ha a tolvajlás, rablás ily mértékben folytatatik, *állandó rovatot kell kérésre* „Békés”-ben tekintetes szerkesztő úrtól a *b.-sz.-andrási tolvajlások közlésére*, mi minden esetre sajnos dolog lenne.

A baj orvoslásán a kinek hivatása van, ideje korán segítsen.

Zih Károly.

Ujdonságok.

— **A múlt vasárnap** megtartott képviselői gyűlés csakugyan talpra állítá képviselőinket: — a városháza eléggé tágas terme megtelt majd egészen; — a megye székhelyének kérdése iránt érdeklélve viseltetett közönség is szépen volt képviselve. Először felolvastattott Csaba városának a megye községi és bizottmányi tagjaihoz menesztett körlevele, utána pedig a jogi szakosztálynak a tárgyban előterjesztett emlékirata, mely némi csekélyebb módosításokkal elfogadtatott, és határozatba ment, hogy eme munkát kinyomatva, a községekkel és a megyei bizottmány tagjaival közöltesse. A munkát a hét folytán készen leendő, és szétküldésével a város polgármestere bízott meg.

— **A nevelésügyi szakosztály** egy létesítendő és már a jövő 1874. évben megnyitandó polgári iskola tervének munkálatával már készen van, és azt a jövő képviselőnek terjesztendő elő jóváhagyás végett. — A költségvetésbe a tétel már fel fog vétetni.

— **A gyulai polgári kör** — melyre a jövőben reménylendő jobb napok fognak beköszönni, — e hó 22-én „Katalin bált” fog rendezni.

— **A vendéglőkben** egy kapitányi rendelet olvasható, mely a vendéglősöket utasítja, hogy vendégeiket izletes, jó étellekkel lássák el. Nem akarjuk itt a rendelet helyes vagy helytelen voltát bírálat alá venni, hanem csak egyik pontjának hiányosságára hívjuk fel a kapitányság figyelmét, mely már is némi kellemetlenségre adott alkalmat. E pont ugyanis úgy szól, hogy e rendelet a vendéglőkben *nyit helyen tétessék ki*, egyik vendéglősünk aztán fel is akasztá legfelsőbb helyen álló képének tetejére, s ha még felebb függesztette volna is, szó szerint eleget tett volna a rendeletnek. Nem úgy a kapitányság, ez a 15 ffrt kiszabott bírság megfizetésében a vendéglőst elmarasztalta. Mi lett az eredmény, még nem tudjuk, de nem mulaszthatjuk el, a kapitányság figyelmét felhívni, hogy rendeleteit oly szabatosan s magyarázatot nem tűrő alakban stilizálja, miszerint ily alkalmazkora okot ne szolgáltatasson, mely utójarais csak is a hivatal tekintélyének csökkenésével fog járni.

Göndös Benedek apát úr, mint már jelezte, a polgári casinó elnökének lett megválasztva. E hó 1-én tartá a kör helyiségben beköszöntő elnöki beszédét, mely után megerősödött bennünk a meggyőződés, a minek már a multkor is

kifejezést adtunk, hogy a kör a lehető legszerencsésebben választott az apát ur személyében, s ha a jelek nem csalnak, egy kis jó akarrattal polgárságunk részéről, e kör még ezután fogja aranykorát élni, s hivatásának megfelelni.

— **Gyulai aranybánya.** A gyulai mészárosoknak nem kell Kaliforniába menniök, feltalálták itthon az aranybányát — mesterségükben. Mióta a husárszabályt megszüntették, a gazdaszony világban oly harcz, mint épen e napokban van, nem volt. Négy vagy talán öt versenyzőnek nem nagy megerőtetésbe kerül, egymás közt a bus árát meghatározni, s épen ez az oka, hogy Gyulán a sokkal silányabb husz drágábban vesszük, mint Budapestben, hova pedig a lelkét hordják. Csaknem hallatlan, hogy Gyulán egy font hus ára 40, Budapestben pedig 30—32 kr. S ez épen akkor történik, midőn a marha ára csaknem felényire szállott. Jól jegyezte azt meg egy öreg ur egyik megyegyűlésen, hogy a limitációt eltörölni csak oly helyeken előnyös, hol emmerentiára lehet számítani, a mire Békésmegyében nem lehet kilátásunk. — S ma már be kell látnunk, mit akkor a megyegyűlés belátni nem akart, hogy az öreg urnak csakugyan igazsága volt.

— **Hymen.** Főhn Rezső fiatal békési kereskedő a napokban vezetni oltárhoz Masik Lujza kisasszonyt, városunk egyik legszebb leányát. Találják fel e frigyben, mit kerestek — boldogságukat.

Békésmegye székháza oldalában veres márványon (az 1849 ik évi ápril 14-én a forradalom idejében össze dultatott) ezen verseket lehet olvasni

FELSÉGES
ELSŐ FERENTZ
AUSTRIÁNAK CSÁSZÁRJA
ORSZAGUNK KORONÁS KIRÁLA
LUDOVKA
CSASZÁRI S KIRÁLYI
HERTZEG ASZONÁVAL
ÉPPEN
ORSZÁG GYŰLÉSEKOR
ERRE UTAZVÁN
PÜNKÖST HAVÁNAK
TIZENNEGYEDIK NAPJÁN
EZEN BÉKÉS KÖRNYEKE HÁZÁBAN
HAT ÉS HÉT ÓRA KÖZÖTT
EST TÁJBAN ÉRKEZETT
ÉS AZON ÉJTSZAKA
SZÁLVA VOLT

DD, CCC, LLLLLLLL, VVVVVVVVV, IIIIII.
AZ AZ 1807-ik ESZTENDŐBEN.

— **Megjelent Tisza Aladár** kedvelt s a hazai zenekarok által általán jászott legújabb két csárdása: 1) „Hova csikós oly szaporán?“, „Ki volt itt?“, „Volt nekem szeretőm“ és 2) „Hogyha nekem olyan rózsám volna.“ *Ez az utca végig sáros.* Egynek ára 60 kr., kapható az „Apollo” kiadó hivatalában Budán, iskolautca 681. sz. a. s megrendelhető minden könyv- és zeneműkereskedésben, valamint (postautalványozás útján) minden postahivatalnál.

(r. ly.) **Gyilkosság.** B. Csabán mult hó 31-én éjjel a tanyákon gyilkosság követtetett el. Bizonyos Varga Mátyás földmives, — ki tanyáján egyedül lakott, egy fia pedig egy bérelessel az istállóban halt, — reggel kegyetlenül megölve találtatott. Feje halántékától szétzúzva, darabokra törve volt. — Felüti a szomszédoknak, hogy egész éjjel az igen mérges kutyáktól semmi hangot sem hallottak, s a gyanu rögtön ösmerésre irányult; majd a kis béres előadása, — ki a házbelti baltát este még kívül a színből látta, reggel pedig a holt tetem mellett, — s ki, az őt felkölteni bekiülő fúnak a rémhirt visszajöve vitte, s ennek legkisebb megdöbbenését sem vette észre; — majd a fiúnak vérral befecsennt inge, s egyéb gyanu ok, — a meggyilkolt apa vele künlévő harmadik fiára veté a szörnyű gyanut, — a fiu befogatott. Hallomás szerint még az nap „este” tartott vallatáson a „pandur urak” előtt egész testében remegve bevallotta volna borzasztó tettét.

(y. y.) **Van Csabán** sok mindenféle kiházasító, temetési stb. egylet, melyek felett a fölügyeletet a jó isten viszi. Gazdálkodnak, fizetnek úgy, akkor, a mint, s a mikor — már nagyon szorítják őket. — A tagok fizetnek akkor, ha valaki férjhez megy, vagy meghal, minden egyes tag, minden egyes eset, s könyvecske után 10—20 krt, vagy a hány a fizetett fél évek száma, ezek szerint mindig félvenként egy egy krral többet stb. külfönte variatíókban. Az ilyen pénzek beszédését egyes kissé irni olvasni tudó szegényebb vagy tudakosabb emberekre bízzák. Ily pénzeket szedett L. P. uram is nagy tudományjal s becsületességgel

mindaddig, míg egy nemes polgártársunk kétkedni nem kezd az ő tudományában. Onnan datálódott pedig ezen a csizmadia uramnak tudományában való vakmerő kételkedés, mert egyszer beszédte a sok 100 tagtól külön-külön a díjakat egyszerre 2 esetre, mikor pedig a főkönyvbe be kelle vezetni, s már beirta, hogy: Mar... — jobbnak gondolta ezt kihagyni, s helyébe a másik esetet vezetni be, s az első esetet, mely bizonyosan valami szerencsétlen Marikkal történt, — kihagyni, s az annak szerencsétlen esetére beszédett sok száz 10—20 krral zsebében feledni. Innen vakmerősködött ezután, ezen sok összedetett könyvvel nemeskedő polgártársunk — ki több hiányokat gyanított — vizsgálatot kért a tudományos pénztárnok ur ellen. Sürgetéseire megvizsgálatván a főkönyvet, s a pénztár állás „minden rendben” találtatott, de mely rendben a mi nemes barátunk sehogy sem nyugodván meg, sok lótas-futas után újabb vizsgálatot eszközölt ki, mikor is szorosabb vizsgálat folytán kitűnt, hogy igaz ugyan, miszerint a főkönyv a pénztárral összhangzatban van, de nem úgy ám a tagok kis könyveivel, mert ezek, — úgy látszik — 6 esettel többet fizettek, mint mennyi a főkönyvbe — mely szerint a cassa állapota is állott — bevezetve volt. És ki hinné, hogy a sok apró cseprű 10—20 kroból csak 6 eset után is L. P. uramnak 568 ffrt fejeztetett zsebében?

(y. y.) **Régi ezüst pénzt** 1500 körüli időkből körülbelül 300 darabot ástott ki egy Machlik nevű csabai lakos egy cigánytal a nagy rétbén mult héten, mit látva egy másik ott szántogató Mitykó nevű földmivelő, ásó hiányában egy eke ösztökével indult kincskeresésre s oly szerencsésen hogy ugyan előbbi helyen első csapásra 24 darab hozatott napfényre a földből alig egy lábnyira.

— **Uj-Kigyósról** a következő sorokat vet tük: „Vidékünk jötevő angyla gróf Wenckheim Frigyesné ő méltósága, a cholera járvány által szülőiktől megszűnt szegénysorsú árvak között leendő szétosztás végett 100 forintnyi összeget kegyesen küldeni méltóztatott, mely nagylelkű segélyezésért az érdeklettek s az új-kigyósi elöljáróság nevében hálás köszönetet mondani kedves kötelességemnek ismerem.”

Wieland Károly
jegyző.

Szarvasi ujdonságok nov. 5. 1873.

— **Kivonat a Szarvason 1873. sept. 8-án** tartott képviselői közgyűlés jegyzőkönyvéből. 183. sz. Város főbírája az idei cholera járványról követező figyelemre méltó mozzanatokot jelentett a képviselőnek. — A helybeli orvos urak, névszerint: Télessy József, Fuksz Ede, Glázner Herman, Rohoska Sámuel és Sinkovics György, teljes odaadás, mondhatni önfeláldozással működtek, miért a közönség elismerését s halálját kiérdemelték. — Végzés. — E jelentés tudomásul vétetvén az elöljáróság úgy is mint járvány-bizottságnak, továbbá az orvos uraknak, kifejtett buzgalmuk, s lelkiismeretes működésükért elismerés, s köszönet szavaztatott. — E mellett — tekintettel arra: hogy az orvos urak éjjel nappal szolgálatára állottak a közönségnek legnagyobb részt a szegény osztály által vétetve igénybe, mely fáradaimukat méltányolni s kellően jutalmazni képes nem volt, — ennélfogva habár a község pénzügyi helyzete lehetőleg mostoha, a fent nevezett orvos uraknak egyenkint 100—100 forintnyi tiszteletdíj határozatott, a közpénztár terhére szabályszerű nyugta mellett. Mely végzés kivonatban az orvos uraknak külön-külön kézbesített rendeltetett.

— **Bál.** Folyó hó 25-én a m.-turi „lövölde egylet” a csabai zenekar közreműködése mellett zártkörű táncvigalmat rendezend a „Dobogó” vendéglő nagy termében. — Városunkból sokan készülnek a bálban részt venni.

— **Hymen.** E hó 15-én fog Isten oltára előtt holtig tartó „igent” mondani Jánovszky János építész a bájos Rohoska Vilma kisasszonynak. — Áldást és felhőtlen boldogságot kívánunk nekik.

— **Többek által** felkérve, kötelességünknek tartjuk azon óhajnak kifejezést adni e lap terén, hogy elöljáróságunk tenne intézkedést az iránt, hogy jövőre nézve városunk területén, csak is a városi mérnök által kijelölt helyen lehessen a házak előtt fákat ültetni, — a jelenre lehve pedig a városi mérnök mérje fel a leendő fasorokat, a most létező fasorok pedig, a melyek a kijelölt vonalból kiesnek vágattassanak ki mind, a nagy utca és a tuzokutcán pedig lehetőleg díszfák ültetessenek, ez által városunk utcáin, a most

girbe-görbe faültetésnek egyszer mindenkorra eleje fog vétetni, és utcaink e rendezés által más alakot nyerendnek — a faültetést pedig kivétel nélkül már a jövő tavaszon minden háztulajdonosnak kötelességévé tegye előljáróságunk. — Ezen ügyet kérjük a képviselői gyűlés elé is terjeszteni, és hisszük, hogy az, mint minden szépnek és jónak pártolója, ez óhajnak eleget teend.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Figyelmeztetések. 1. Az állatorvosi tanfolyam bevégezte után az állami ménesintézeteknél 2 évig ösztöndíjas gyakorlatban volt 3 kiképzett állatorvos, u. m. Lehoczky, Germarc Tivadar és Jecs Lajos a földm. ministerium által tisztí vagy magánállatorvosi állomás betöltésére ajánlatik.

2. Miután hízalt sertéseinknek kivitele húsoknak túlzásos volta miatt évről évre nehezebbé válik, a földm. ministerium a sertésenyésztők figyelmét a mindinkább becsesebbé váló húsoiból fajta sertések tenyésztésére hívja fel a névszerint megyénk tenyésztőit és alólírott gazd. egylet által arra szólítja fel, tegyenek kísérletet:

- a) belföldi húsoiból fajtaikat beltenyésztésével, pl. a vörös szalontáival;
- b) belföldi zsíros fajtaikat akár belföldi, akár külföldi húsoiból fajtaikkal való keresztezésével,
- c) külföldi húsoiból fajtaikat behozatalával tisztán tenyésztésre;
- d) etetési rendszerekkel, annak kiderítésére, mily takarmányozási mód eredményezheti a hizlalnál inkább a hús, mint a zsír fejlődését.

A kísérlet-tevők felkértek, hogy az eredményről annak idején alólírott egyletet értesítsék.

3. Szőlőtermelőink ismételve komolyan figyelmeztetnek azon veszélyes csapásra, mely a Philoxera; vastatrix nevű rovarkáknak pusztítása által szőlőinket fenyegeti. Nevezett apró rovarkák milliárdnyi mennyiségben, hihetetlenül szaporodva, Franciaország déli részén több megyének szőlőtermelését rövid néhány év alatt végképen tönkretették. Keletkezésük veszélye abban rejlik, hogy a gyökere szőlővesszőkkel messziről behurcolható, továbbá pusztá szemmel nem látható apró voltuknál és azon természetüknél fogva, hogy a növénynek földalatti részét — a gyökereket — lepik el, s csak ősszel bujnak elő szárnys rovarokká változva, hogy milliányi petéiket a szomszéd területeken terjesszék, kezdetben nem is észlelhetők s ottlétük csak a szőlőtők kihalása által nyilvánul. A földm. ministerium a veszély nagy hordereje miatt a gyökere szőlővesszőknek külföldről való behozatát eltiltotta, alólírott gazd egylet pedig óva inti a gazdaközönséget távoli gyökere szőlővesszők ültetésétől és sürgős felhívást intéz ezennel minden szőlőbirtokoshoz, hogy a fenleirt betegségben gyanus jelenséget azonnal az egylet tudomására hozni és a beteg szőlő gyökere tövéből tudományos vizsgálat céljából néhány példányt egyletünknek beküldeni sziveskedjék.

A békésmegyei gazd. egylet.

HIRDETÉSEK.

Uferbach József
üvegkereskedésében
Gyulán
egy jó házból való fiu
tanonczaul
felvétetik.

Eladó
egy hat személyre való bőr fedelű utazó kocszi, — bővebb felvilágosítást ad.
Dutkay Béla.
Lakik Gyulán özv. Királyné házában.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Vásár-hirdetés.

A f. évi július 20-káról elhalasztott

Gyulai orsz. vásár

f. év november 23-dikán fog pótlólag megtartatni, mit a sertés-, marha- és lóvásár a már szokásos módon fog megelőzni.

127 3-3 Gyulaváros polgármesteri hivatala.

Bornhauser Antal vaskereskedésében egy tanonc

vétetik fel előnyös feltételek mellett.

129 3-3

131 2-3

Hirdetés.

A gyulai izr. hitközség furdője az őszi és téli idény alatt

hetenként kétszer

u. m. szerdán és pénteken fog november 1-sőtől a t. közönség rendelkezésére állani.

Herodek Lipót,
bérlő.

132 2-3

Haszonbérbeadás.

Méltóságos gr. Wenckheim Frigyes ur székudvari uradalmához tartozó s Aradmegyébe Szent-Márton község határterületen létező 700 hold legelő föld mely jelenleg Szent-Márton községe által használtatik a közelebbi 1874. évi jan. 1-től számitandó 3 évre szabad kézből haszonbérbe kiadó.

Bérleti szándékozók a székudvari urad. tisztartásánál kéretnek jelentkezni.

The 'Little Wanzel' kitünő jóságának tapasztalt amerikai kettősen tűző hajó- kézi-varrógépe

kéz- és lábajtással

egyszerű szerkezettel, könnyen betanítva és a belromladosztól mentesítve.

Nagy-Britanniában több mint 50,000 ily gép van használatban családoknál, és a királyi közoktatási bizottmány által Irhon 7000 iskolájában alkalmazásul választva.

Mutatványok és varrásminták ingyen.

Eladási helyiség: Neuerwall 65.
HAMBURG, Oppenheimer-féle ház.

Szerződött szállítói
R. M. WANZEL & Comp.

varrógépeknek: Doubleday, Son & Comp.

Ugyonkók kerestetnek Magyar- és Németország főbb helyeire.
Főraktár Gyula városa és Békésmegyére: Kálmán Zsigmond férfi-ruha raktára által Gyulán, elvállalva, hol értesítések készséggel adnak.

Mutatványok, varrásminták és oktatás ingyen.

Varrógépek tökéletes javítását elfogadja Gyulán HERBERTH ALAJOS, kezeskedve azok használhatóságáról.

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

úgyszintén

120) húgycsőszűköléseket 6-20

és
magömléseket

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

Dr. HANDLER MÓR

orvos és sebész tudor, szülész és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádor-utcza 13.
sz. I-só emelet 14. sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerzek megküldetnek.

A téli idényre alkalmas áru-czikkek kivonata

O B E T K O és E R N Y E I

czég raktárából

A R A D O N.

Ablakredők fából szöve, valamint a nap heve, ugy a hideg ellen alkalmas, különösen téli ablakok közé ajánlhatók. Árak az ablak nagyságához mérve 2.20, 2.50, 3 f. felhúzóval.

Deszkaredők, melyek felhúzhatók, félig elzárhatók és kiteszithetők. Négyszöglábja 50 kr.

Szodaviz készítő gépek, melyen 5 perc alatt a legtisztább ital készithető. Léteznek több nagyságban 9.50, 10.50, 12.50, 15 f.

Kávéfőző gépek, különösen felemlitendő a „non plus ultra” gép, melyek által a legerősb kitünő kávé készithető 5.50, 6.50, 8 f.

Kávéperkelők tűz és borszesz által 2.50, 3 frt. 3.50 kr.

Amerikai kávé-örlok vasból 2.20, 2.50 kr, 3 f.

Tálczák, poharak és csészék alá, dus választékban, pléh, réz és alpacából, minden nagyságban.

Gyertyatartók alpacca, britania érc és öntött vasból.

Háztartási hasznos tárgyak, u. m. hab- és vaj-készítők, tojas-főzők, fűszer-szekrények, só-tartók, pohár-tartók, cukor- vágók és szelenczék, só-tartók, cukor- és bors-hintők, ecet-olaj-tartók, mindenemü kézi, asztali és étel-hordó kosarak, étel-betakarók drót fonadékból, meleg tál alá való szalmafonadékok, éjjeli és gazdasági lámpások, mosáshoz való ráncák érczeczével 65 kr., sárlétörök cocusból 1.50 kr., 2 frt., gummiból 3.50 kr., angol gyártmányu egértogók gépezettel 1.30, 2 frt. legfinomabb asztali kések, alpacca és alpacca-ezüst kanalak, kések, villák, 10 évi használati jótállás mellett.

Lábbelik nagy raktára.

Férfi- és fü-lábbelik.
Fü csizmák.

Női magas topánok bőr, bársony és brünell, — hasonlók gyermekek és leányoknak.

Nemez- (Füz) lábbelik posztó és bundás bélés-sel, változatos minőségben.

Téli sapkák és kalapok urak és fiuk számára.

Gyapot alsó-ingek és nadrágok, női, férfi és gyermek harisnyák, nyak-chavelok, meleg kézelők, keztük, gyermek-felöltök és ruhácskák szintén harrasból.

Nagy választéku glace- és mindenemü bőrkeztük.

Glace-keztük 75, 90 kr., 1 frt.

Szarvas- és özbör-keztük szines 1 frt, 1.20, 1.70.

Katonai keztük 70, 90, 1 frt.

Nyakcsokrok és nyakkendők a legújabb divat szerint.

Férfi ingek és gatyák, mindenféle minőségben. Ajándék tárgyak diszes kiállításban bronce, bőr, fa, és érczből.

Séta-botok, lovag- és agarász-ostorok. Vadászati készletek.

Uti kofferek 2.75, 3—4 frttól. Uti táskák 1.50, 2—3 frttól.

Rövid áruk, czérnak, gombok, szallagok, tük és minden ez osztályhoz tartozó tárgyak.

Toilett czikkek, szappan, illatszerek és mindenemü szépitő vizek.

Tyükszem-gyűrük 1 doboz 20 kr.

Gyermekjátékok.

Esernyők, pamut 1.25, 1.50, szörszövet 2.50, 3 f., 3.50, selyem 5, 6, 8 f.

Esököpenyek.

Sírkoszoruk elhunytjaink emlékére (immortell), száritott virágokból 50, 80 kr, 1, 2 f.

Ercz koszoruk 2 f., 2.50 kr, 3 f.

Postai rendelvények gyorsan eszközöltetnek, bármily nem tetsző tárgy készséggel visszavállaltatik.